

Siewierz, dnia

Informacja dla Pacjenta oraz **oświadczenie zgody na zabieg punkcji opłucnej**

Imię i nazwisko pacjenta:

PESEL:

dnia:godzina:.....Podpis i pieczętka lekarza

Co to jest punkcja opłucnej?

Punkcja opłucnej jest to badanie polegające na wprowadzeniu igły przez powłoki skórne do **jamy opłucnowej** w celu ewakuacji płynu lub powietrza. Pobrany płyn można poddać analizie laboratoryjnej pod względem właściwości fizycznych, chemicznych, badaniu bakteriologicznemu oraz cytologicznemu. Można ustalić dzięki temu badaniu charakter płynu czy jest wysięk, przesięk czy krew. Zastosowanie terapeutyczne punkcji opłucnej to usunięcie nadmiaru płynu lub powietrza w celu przywrócenia prawidłowej ruchomości klatki piersiowej.

Dzięki nakłuciu opłucnej możemy rozpoznać m.in. czy mamy do czynienia z przesiękiem, który powstaje przy:

- niewydolności serca,
- marskości wątroby,
- hipoalbuminemii,
- zespole nerczycowym,
- zespole żyły głównej górnej,
- dializie otrzewnowej,
- zaciskającym zapaleniu osierdzia.

Z drugiej jednak strony możemy rozpoznać wysięk, który charakterystyczny jest dla zapalenia płuc, choroby nowotworowej, gruźlicy, urazu, perforacji przełyku, chylothorax, chorobie tkanki łącznej.

Jama opłucnej to utworzona przestrzeń pomiędzy błoną pokrywającą płuco (**opłucną płucną**) a błoną wyścielającą wewnątrz klatki piersiowej (**opłucną ścienną**). W prawidłowych warunkach znajduje się w niej śladowa ilość płynu (kilka mililitrów), który ułatwia ruchy oddechowe (płuco może się nieco przesuwac w czasie oddychania w stosunku do ścian klatki piersiowej – działa jak smarowidło, które zapobiega siłom tarcia – ułatwiając ślizganie się tych dwóch błon względem siebie).

W przebiegu wielu chorób (np. **zapalenia opłucnej**, zapalenia płuc, niewydolności serca, niewydolności nerek, gruźlicy, chorób nowotworowych) **w opłucnej gromadzi się płyn**. Jeżeli jest go więcej niż 500-1000 ml, uciska płuco i utrudnia oddychanie. W trakcie diagnostyki przyczyn gromadzenia się **płynu w opłucnej** zwykle konieczne jest jego pobranie do badania.

Wskazania do punkcji opłucnej

Wskazaniami do punkcji opłucnej są najczęściej:

- stwierdzenie po objawach klinicznych oraz badaniach dodatkowych obecności płynu lub powietrza w jamie opłucnej
- odma opłucnej
- wysięk lub przesięk opłucnej
- ropniak opłucnej
- krwiak opłucnej

Przeciwwskazania do wykonania zabiegu biopsji opłucnej

Względne przeciwwskazania do wykonania nakłucia opłucnej:

- znana etiologia płynu (jego niewielka ilość, pacjent z niewydolnością serca, stan po operacji torakochirurgicznej),
- skazy krwotoczne, stosowanie antykoagulantów,
- sztuczna wentylacja,
- zmiany skórne w miejscu nakłucia.

Jak przebiega punkcja opłucnej?

Przed zabiegiem punkcji opłucnej należy odbyć z pacjentem rozmowę, przedstawić mu korzyści płynące z zabiegu oraz ewentualne powikłania, jakie niesie za sobą ten zabieg. Należy uzyskać świadomą zgodę pacjenta na badanie.

Pacjent **przed nakłuciem opłucnej** znajduje się w pozycji siedzącej z przedramionami opartymi o brzeg krzesła lub o stół, jest rozebrany do połowy. Miejsce wkłucia należy dokładnie odkazić, następnie należy znieczulić miejscowo obstrzykując tę okolice. Najczęściej **nakłucie igłą punkcyjną** przeprowadzane jest w VI przestrzeń międzyżebrową na wysokości górnego brzegu żebra w linii pachowej środkowej. Załączoną do zestawu strzykawką wywołuje się podciśnienie, którym pobiera się zgromadzony w opłucnej płyn lub powietrze. Należy zachować wtedy spokój i się nie ruszać. Po zakończonym pobieraniu wysuwa się igłę punkcyjną a miejsce zabiegu zaopatruje się jałowym opatrunkiem.

Jeżeli punkcja opłucnej jest prowadzona w celu diagnostyki tego płynu pobiera się 50-300 ml, jeżeli jest to zabieg terapeutyczny ewakuuje się 1000-1500 ml płynu.

Pobrany płyn przesyła się do analizy laboratoryjnej.

Badanie trwa kilka minut.

Wyrażenie zgody:

O planowanym badaniu jak również o jego rodzaju, istocie, celu, ewentualnych dodatkowych komplikacjach, środkach ostrożności, zostałam/zostałam poinformowana/y przez lekarza jak wyżej. Informacje są dla mnie wyczerpujące. W czasie rozmowy mogłam/mogłem postawić wszystkie, wydaje się ważne pytania o rodzaju i znaczeniu planowanego badania. Wyjaśniono mi ryzyka, jak również możliwe komplikacje, oraz późniejsze postępowanie, dostatecznie jasno i klarownie. Zostałam/zostałam poinformowana/y o alternatywnych metodach leczenia, dających się przewidzieć następstwach tych metod lub ich zaniechania. Nie mam żadnych dalszych pytań, czuję się wyczerpująco poinformowany/a i po dostatecznym czasie namysłu wyrażam zgodę na planowane badanie.

Dnia:.....godzina:.....Podpis Pacjenta /Pacjentki

W przypadku odmowy punkcji opłucnej: Po przeczytaniu i zrozumieniu przeczytanej informacji nie wyrażam zgody na planowane badanie. O możliwych ujemnych skutkach wynikających z mojej świadomej decyzji zostałam/am poinformowana/y.

Dnia:.....godzina:.....Podpis Pacjenta/Pacjentki.....